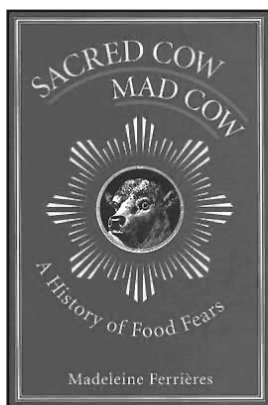

Друштвена историја у фокусу III

1. Peter Alheit and Hanna Haack. *Die vergessene „Autonomie“ der Arbeiter: Eine Studie zum frühen Scheitern der DDR am Beispiel der Neptunwerft*. Berlin: Karl Dietz, 2004, 472 pp.

Данас смо суочени са једном новом ренесансом у западној историографији. Наиме, све је више студија које се баве животом радника, тзв. радничком историјом. Својеврстан пример таквог кретања историографије је књига Заборављена аутономија. Два аутора на примеру једног предузећа из Ростока показују да је радничка класа након Другог светског рата у Источној Немачкој врло брзо консолидована и обновљена. Аутори долазе до још једног контроверзног закључка: отуђени од социјалистичког пројекта проблемима свакодневног живота, радници су спречавали неопходну друштвену модернизацију

2. Madeleine Ferrières. *Sacred Cow, Mad Cow: A History of Food Fears*, New York: Columbia University Press 2006, 329 pp.

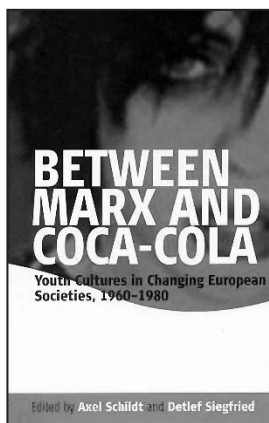
Устаљена је претпоставка да је страх од хране савремени феномен. Madeleine Ferrières, професорка друштвене историје на универзитету у Авињону, доказује у књизи *Sacred Cow, Mad Cow* да су различити страхови везани за исхрану и храну одликовали европско друштво од средњег века до данашњице. Истражујући како су се страхови разликовали од државе до државе и од времена настанка, ауторка је показала да су они умногоме зависили од одређене културе или идеологије. Испитујући различите врсте извора од средњег века до данас, она је користила комбинацију различитих теоретских модела правне, историјске и антрополошке науке да би анализирала репрезентацију

„ризичне хране“. Усредсређујући се на друштвени контекст страхова, показала је да религијски, медицински, економски и друштвени чиниоци играју важну улогу у њиховом настанку.

3. Daniel J. Cohen and Roy Rosenzweig. *Digital History: A Guide to Gathering, Preserving, and Presenting the Past on the Web*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press 2006, 316 pp.

Књига представља једноставан и лако разумљив водич, намењен, пре свега, историчарима који би желели да поставе било који тип историјског документа на *web*. Књига садржи и инструкције како развити и направити *online* историјски пројекат. При том они дају детаљна упутства како иницирати, планирати, дизајнирати, дигитализовати пројекат, упућујући читаоца и на *copyright* права. Дигитална историја је књига намењена како онима који имају мало знања о компјутерима тако и онима који владају технолошким знањима, али уједно трагају за новим правцима и апликацијама. Књига је богато илустрована примерима. Аутори су се усмерили на дигитализацију текста и рад са *HTML/XML* апликацијама.

4. Schildt Axel, Siegfried Detlef, *Between Marx and Coca – Cola. Youth Cultures in Changing European Societies, 1960–1980*, Oxford 2006, 424 pp.

Током шездесетих и седамдесетих година вадесетог века, у „златном добу“ Западне Европе (Ерик Хобсбаум), појавила се нова свест младих људи, дајући том добу посве различито обележје. На основу богатог и новог материјала, аутори испитују настанак нове културе младих људи, не свдећи њен настанак на „американизацију“, већ први пут показујући како се међународни развој стапао са народним традицијама, стварајући специфичну културу која је постајала водећи трендсетер западних индустријских друштава, односно „транснационализације“ и специфичног националног развоја. Аутори су највећу пажњу поклонили истраживању тензија које су јављале између повећаног конзумеризма, с

једне, и политизације која је расла, с друге стране, осликавајући вишестрани портрет културног идентитета младих Европљана обојеног разликама у образовању, роду, те у друштвеном пореклу.

5. Irene Guenther. *Nazi Chic? Fashioning Women in the Third Reich*. New York: Berg 2004. 499 pp.

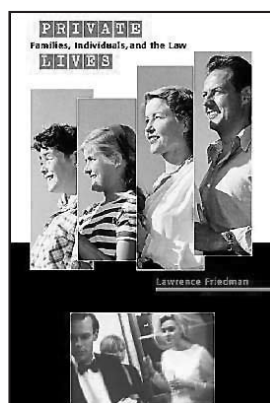
Свима нам је познат стереотип немачке жене, представљене у униформи као Брунхилда или као пријатна сеоска домаћица. Ипак, током послератног времена мода је била једна од највећих грана немачке индустрије, а Немеце су биле међу најелегантније одевеним женама у Европи. Књига истражује неуспешан покушај нацистичке државе да конструише слику жене као огледало званичне родне политике, националног поноса и промотера немачке победе. Књига указује на политичке и економске консеквенце моде, на који начин су се жене носиле са повећаном стандардизацијом облачења, својственом за доба нацистичке владавине у Немачкој, те каква је била улога антисемитизма и аријанства у креирању нацистичке моде. То су само нека од питања на која покушава да одговори књига *Nazi Chic*, пратећи немачку моду и модну индустрију од краја Првог светског рата до последњих дана Трећег рајха. Ауторка је у својим истраживањима користила тешко доступне изворе првог реда.

6. Greiner, Bernd, Müller, Christian TH, Walter DierkHeiße, *Kriege im Kalten Krieg*, Hamburg 2006.

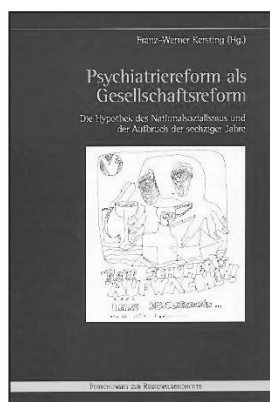
Слично као код студија које су почеле да се баве колонијализмом, посматрајући га пре свега из перспективе центра и периферије, новије студије које се баве питањем Хладног рата почеле су да обрађају пажњу на то шта се, у ствари, догађало у другим регионима света, који нису били формално део једног или другог блока. Од 1945. до 1990. у Трећем свету водило се више од 150 локалних сукоба, у које су на непосредан или посредан начин биле укључене суперсиле. Успесима или неуспесима тих конфликта приписиване су последице у равнотежи моћи. Књига покушава да прикаже

колика је релативна тежина идеолошких и политичких конфронтација Хладног рата на регионална размимоилажења, поредећи их са другим локалним факторима, који су, пре свега, проистицали из колонијализма. При том се нарочито истражује поље деловања учесника, обележја ратних размимоилажења, те трошкови који су утицали на та друштва.

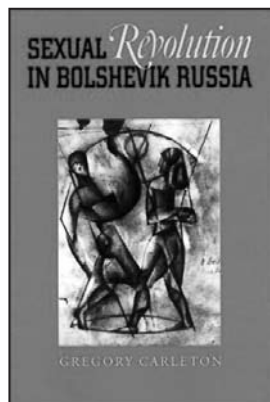
7. Lawrence M. Friedman. *Private Lives: Families, Individuals, and the Law*. Cambridge: Harvard University Press 2004, 230 pp.

У овом провокативном есеју, водећи амерички правни историчар доказује да је породично право, у ствари, право о појединцима и њиховом праву да чине сопствене, понекад спорне изборе. Истражујући студије током последња два века, *Private lives* нуде живу кратку историју о комплексности породичног права и породичног живота, али и разликама између права и савремене праксе који се тичу брака, развода или, пак, усвајања деце.

8. Franz-Werner Kersting, ed. *Psychiatriereform als Gesellschaftsreform: Die Hypothek des Nationalsozialismus und der Aufbruch der sechziger Jahre*. Forschungen zur Regionalgeschichte. Paderborn: Ferdinand Schöningh Verlag, 2003, 293 pp.

Реформа психијатрије, као друштвена реформа, представља скуп есеја историчара и психијатара који покушавају да одговоре на питања: Како се немачка психијатрија трансформисала од нацистичке агенције која је била у служби масовних убистава до покретача снажног социјалног прогреса у Немачкој? Који су то кључни догађаји (теоретски, социјално политички, културни и економски) довели до тога да немачка психијатрија буде једна од водећих у свету седамдесетих година XX века? Керстингова колекција есеја представља значајан допринос, сагледавајући једну реформу из медицинске, културне и друштвене перспективе, доводећи их при том у везу.

9. Gregory Carleton. *Sexual Revolution in Bolshevik Russia*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press 2004, 272 pp.

Студија сексуална револуција у бољшевичкој Русији написана је на основу различитих историјских извора, укључујући новеле, новине, недељнике, дневнике, социолошка истраживања, јавне брошуре које се тичу здравља, партијске изворе. Carleton покушава да исправи раширена веровања о руској историји 20. века. одбацујући идеју да су Русија и секс два концепта који се узајамно искључују. Његова обимна документација показује колико је била бурна расправа о сексуалности у бољшевичкој Русији током двадесетих година 20. века. Он детронира тзв. тоталитарну парадигму, која је доминирала у историјској анализи совјетског режима и покушава да превазиђе идеју о бинарној опозицији између „режимских апарачика“ и „пасивних жртава“. Сматра да су аутори као Walter Benjamin, Vera Sandomirska и Eric Hobsbawm криви за креирање слике о совјетском друштву као пуританском. Показује да је управо врло раширена дебата о сексуалности била есенцијална за уништење буржоаског стила живота, водећи и ка прогресивнијој законској регулативи (абортус, сексуалне норме, развод), али и у првим годинама ка либералнијим нормама живљења. Други део књиге односи се на дебату која се водила у годинама стаљинистичке диктатуре и на који начин су се полако напуштале либералне норме, прокламоване у претходној деценији.

10. Tsuyoshi Hasegawa, *Racing the Enemy: Stalin, Truman, and the Surrender of Japan*. Cambridge: Harvard University Press 2005, 366 pp.

Професор Hasegawa је један од водећих светских историчара Хладног рата. Његов истраживачки рад, настао на енглеској, руској и јапанској архивској грађи, која је први пут постала доступна, на нов начин појашњава дипломатске игре које су се водиле при крају рата на Пацифику. Hasegawa показује заиста шокантне дебате између трију влада, о томе како завршити рат на

Пацифику и јапанском покушају да приведе рат крају путем совјетске медијације.

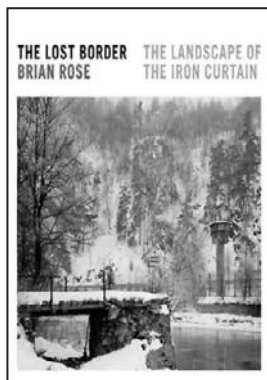
11. Dagmar Barnouw, *The War in the Empty Air: Victims, Perpetrators, and Postwar Germans*. Bloomington: Indiana University Press 2005, 303 pp.

Шездесет година након пораза нациста, Други светски рат је и даље актуелан у немачкој јавности. Barnouw у својој студији открива колико је дубок био наратив савезника да се одговорност за Други светски рат и холокауст свали на читав немачки народ. С друге стране, он истражује дебату која се повела око валидности немачких сећања везаних за Други светски рат. Показујући и ужас Аушвица и патњу обичних Немаца, он покушава да послератним генерацијама прикаже целокупнију слику Другог светског рата.

12. Yvonne Rieker, *Ein Stück Heimat findet man ja immer: Die italienische Einwanderung in die Bundesrepublik*, Essen: Klartext Verlag 2003, 203 pp.

Та књига се бави италијанском економском емиграцијом у СР Немачкој. Италијани су били први радници – гости и представљали основу с којом су се поредиле све наредне групе страних радника. Ипак, иако је турска емиграција у Немачкој добро истражена, за остале групе радника то се не би могло рећи. То је прва књига која се бави италијанском радном снагом. Садржи десет поглавља, а аутор је у својим истраживањима користио како документе и релевантну историјску литературу тако и интервјуе. Они су умногоме обогатили динамику књиге и дали одговоре на многа питања. Иако та студија не покрива читаву област италијанске емиграције у СРН, представља добру основу за даља истраживања.

13. Brian Rose. *The Lost Border: The Landscape of the Iron Curtain*. New York: Princeton Architectural Press 2004, 144 pp.

То је једна необична књига, која приповеда историју помоћу фотографија. Аутор користи симболизам Гвоздене завесе као сочиво кроз које посматра границу између Немачке, Чехословачке, Мађарске и Југославије. Његове фотографије бележе промене у пејзажу, почевши од 1985. године. Историја Берлинског зида често је приповедана текстом, док фотографије Брајана Роуза показују један другачији начин читања, који није заснован на тексту, већ визуелно читање пејзажа, објеката и људи, причајући често причу коју речи изостављају. Док речи бележе историју места, фотографије бележе промене у немачком пределу и у суседним Источним земљама.

14. Michael Nolan. *The Inverted Mirror: Mythologizing the Enemy in France and Germany, 1898-1914*. Studies in Contemporary European History. New York: Berghahn Books 2005, 141 pp.

То је још једна књига која се бави конструкцијом слике „другог“. Заснивајући своју студију на широкој лепези извора како француских тако и немачких (литерарна дела, путописи, мемоари, популарне цртеже, као и новине и журнале штампе, политичких партија и појединих група), аутор истражује начин формирања слике о „другоме“, показујући да је то социјални конструкт, настао као последица антипатије, страхова и зависти. Његов је закључак да су оба народа приписивала својим противницима управо она негативна својства за која се сматрало да недостају или су непримерена њима самима.